

5/3/44

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΙΘΟΥΣΑ "ΠΑΛΛΑΣ",

ΚΥΡΙΑΚΗ 5 ΜΑΡΤΙΟΥ 1944, ΩΡΑ 10.30 Π. Μ.

ΣΥΝΑΥΔΙΑ
ΤΗΣ
ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ
ΑΘΗΝΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ
Θ. ΒΑΒΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΣΟΔΙΣΤ
ΣΩΚΡ. ΖΑΡΓΑΝΗΣ

(ΦΛΑΟΥΤΟ)

ΤΙΜΑΙ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ

ΘΕΩΡΕΙΟΝ (κατά θέσιν)	ΔΡ. 40.000
ΠΛΑΤΕΙΑ Α'	" 40.000
ΠΛΑΤΕΙΑ Β'	" 30.000
ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟΝ	" 30.000
ΕΞΩΣΤΗΣ	" 20.000

ΤΙΜΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΡ. 10.000

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

1. Τρία από τὰ «πρελούδια
τῆς ἐπιστροφῆς ἀπ' τὸ μέτωπο» Γ. ΚΑΖΑΣΟΓΛΟΥ
I. Molto lento
II. Lento
III. Adagio
(Πρώτη ἐκτέλεσις).
2. Κονσέρτο γιὰ φλάουτο
καὶ ὀρχήστρα σέ Ρέ W. A. MOZART
I. Allegro aperto
II. Andante ma non troppo
III. Allegro
Ὁ κ. Σ. Ζαργάνης καὶ ἡ ὀρχήστρα
3. Λύτρωσις CESAR FRANCK
Συμφωνικὸ ἰντερμέδιο

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

4. Συμφωνία ἀρ. 39 σέ Μι ὑφ. W. A. MOZART
I. Adagio - Allegro
II. Andante con moto
III. Menuetto. Allegro
IV. Finale. Allegro
  5. Lohengrin R. WAGNER
Πρελούδιο τῆς 3^{ης} πράξεως
-

Γ. ΚΑΖΑΣΟΓΛΟΥ

ΤΡΙΑ ΑΠΟ ΤΑ «ΠΡΕΛΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΑΠ ΤΟ ΜΕΤΩΠΟ»

Γυρνῶ καημοὶ μου αὐγερινοί, καημοὶ μου ἀποσπερίτες,
Ίσκιος γυρνῶ καὶ πρὸς ἐσᾶς τᾶσαρκ' ἀπλῶνα χέρια!

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

Τὰ Πρελούδια ποὺ ἐκτελοῦνται σήμερα, ἀφιερῶμένα στὴ Μνήμη τοῦ φίλου μου Πέτρου Μάρα, ἀποτελοῦν μαζί μ' ἕνα τέταρτο τὸν πρῶτο κύκλο μιᾶς σειρᾶς, ποὺ γράφτηκε ἀπὸ τὶς 16 Μαΐου 1941 καὶ δῶθε.

I. ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ: Μιά σκέψη κλωθογυρίζει στὰ βάθη τῆς ψυχῆς σ' ὅλο τὸν ἀτέλειωτο δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς ἀπ' τ' Ἀλβανικὸ Μέτωπο καὶ ἀχνοφωτίζεται ἀπὸ τᾶδута χωρὶς τελικὰ νὰ ξεφύγει ἀπὸ τὸν πόνο, ποὺ σύγχρονα, λές, τὴν παιδεύει καὶ τὴν ξεκουράζει.

II. ΑΓΝΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΨΥΧΗ: Δύσκολο στὸ μικρὸ παιδί ν' ἀναγνωρίσει τὸν πατέρα, ποὺ γύρισε. Χωρὶς θάρρος τὰ παιχνίδια του. Μικρὲς οἱ χαρὲς καὶ συγκρατημένες. Δειλὲς οἱ ἀθῶες ἐκδηλώσεις. Μόνο στὴν ἀγκαλιά ποὺ εἶναι πλούσια καὶ θερμὴ μέσα στὴ γαλήνη τοῦ σπιτιοῦ ἀναθαρρεύει.

III. ΠΕΝΘΙΜΟ: ΝΕΚΡΟΙ ΚΑΙ ΠΛΗΓΩΜΕΝΟΙ: Εἰκόνας στοῦς δρόμους ζωντανεῦουν τὶς εἰκόνας ποὺ εἶναι κλεισμένες στὴ μνήμη. Ἡ θέα τους φέρνει σκέψεις ποὺ συγκλονίζουν καὶ μιὰ κατὰβληση πλημμυρίζει τὸ πνεῦμα. Συγκρατημένοι οἱ λυγμοί. Τὰ μάτια κρυφοδακρῶζουν γι' αὐτοὺς ἄλους ποὺ ἔχυσαν τὸ αἷμα τους. Γεννιοῦνται στοχασμοὶ μέσα στὸ νοῦ, ποὺ συνοδεύουσε βουβὰ τὸν πένθιμο μὰ ἔντονο καὶ ἐπίμονο ρυθμῶ.

Γ. Κ.

CECILE FRANCK ΔΥΤΡΩΣΙΣ

Ὁ Φράνκ ἔγραψε τὸ ὁρατόριό του «Λύτρωση» στὰ 1872 καὶ τὸ πρωτοπαρουσίασε στὸ κοινὸ στὶς Συναυλίες Colonne τῆ Μεγάλῃ Πέμπτῃ τοῦ 1873. Τὸ ἔργο τότε δὲν εἶχε καμμιά ἐπιτυχία· ὁ συνθέτης μάλιστα εἶχε ἀναγκασθῆ νὰ παραλείψῃ καὶ τὸ «συμφωνικὸ κομμάτι» ποὺ ἀπὸ τὴν ἀρχικὴ του μορφὴ δὲν εἶναι πιά γνωστὸ γιὰ τὸ Φράνκ ἀργότερα τὸ ξανάγραψε καὶ τοῦ ἔδωκε τὸν τύπο ποὺ γνωρίζουμε σήμερα. Γιὰ τὸ «Συμφωνικὸ αὐτὸ κομμάτι», ποὺ ἀποτελοῦσε τὸ δεῦτερο μέρος τοῦ ὁρατορίου, ὁ Φράνκ εἶχε δώσει τὴν ἐπομένη ἐρμηνεία: «Οἱ αἰῶνες περνοῦνε — Χαρὰ τοῦ κόσμου ποὺ μεταμορφώνεται στὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ — Ἄδικα ἀρχίζει ἡ περίοδος τῶν διωγμῶν· ἡ Πίστη θριαμβεύει — Ἄλλὰ ἡ ὥρα τοῦ σύγχρονου κόσμου σημαίνει! Ἡ πίστη χάθηκε· ὁ ἄνθρωπος ἔρμαιο πάλι τῆς ἡδονῆς καὶ τῶν ἀγόνων ἐπιδιώξεων, ξαναβρῆκε τὰ πάθη ἄλλων ἐποχῶν!» Ἡ «Συμφωνία», ὅπως ὠνόμασε ὁ Φράνκ τὸ «συμφωνικὸ κομμάτι» τῆς ἀρχικῆς ἐκδόσεως δὲν ἔχει καμμιά ἀπολύτως σχέση μὲ τὸ παλιὸ αὐτὸ κομμάτι. Εἶναι μιὰ δημιουργία ἐντελῶς καινούργια, ποὺ δεῖχνει μάλιστα ἀρκετὰ τὴν καλλιτεχνικὴ συνείδηση τοῦ συνθέτη ποὺ δὲν ἐδίωξε νὰ γράψῃ ἐξ ἀρχῆς ἕνα κομμάτι τυπωμένο ἤδη. Στὴν ὀριστικὴ αὐτὴ μορφὴ χρωστοῦμε τὴν ὑπέροχη βασικὴ μουσικὴ ἴδρα, ποὺ εἶναι, κατὰ τὴν ἐπιγραμματικὴ φράση τοῦ Chabrier, «ἡ μουσικὴ». «Τὸ νέο

αυτό κομμάτι, λέει ο Vincent d'Indy, είναι λιγώτερο περίπλοκο απ'τό προηγούμενο γιατί δέν έχει άλλο σκοπό παρά νά έκφραση τή χαρά τοῦ κόσμου, πού μεταμορφώνεται απ'τά λόγια τοῦ Χριστοῦ».

W. A. MOZART

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΣΕ ΜΙ ΥΦ.

Ἡ Συμφωνία σέ Μι ὕφ. (ἀρ. 39), πού άγνωστο γιατί, έχει τήν προσωνομία «Τό Κύκνειο. Ἄσμα», είναι απ'τίς τελευταίες Συμφωνίες τοῦ Μότσαρτ καί ἴσως εκείνη πού πλησιάζει πιά πολύ τήν τέχνη τοῦ Χάϋδν. Τήν εἰκόνα τοῦ προδρόμου αὐτοῦ μάς τήν παρουσιάζει ὄχι τόσο μέ τόν τόπο της, ὅσο μέ τό πνεῦμα καί τήν ζωή πού τήν διαπνέει. Ἡ Συμφωνία ἀρχίζει γεμάτη λάμψη καί μεγαλοπρέπεια καί μόνο στό τέλος τοῦ εἰσαγωγικοῦ τμήματος ἀκούονται μερικοί θλιβεροί ἤχοι πού μάς θυμίζουν «Δόν Ζουάν». Ἐνα forte, γραμμένο στόν τόπο τοῦ Χάϋδν πού ἀκολουθεῖ, μάς δείχνει τό πάθος μιάς ψυχῆς πού έχει συναίσθηση γιά τή δύναμή της. Είναι ἕνα εἶδος Μοτσαρτείου «Ἡρωϊκῆς», ἀλλά χωρίς ἀγῶνες καί τρικυμίες. Τά στοιχεῖα πού ὁ Μότσαρτ δανείζεται απ'τόν Χάϋδν, ἀναγνωρίζονται απ'τή λαμπρότητα τῶν ἤχων καί τή χαρά πού ξεσπᾷ σέ κάθε βῆμα. Χαρά ὅμως πού συχνά ἐπισκιάζεται ἀπό μερικές μελαγχολικές φράσεις, σάν νά θέλουν νά μειώσουν τήν ἐντύπωση τῆς ἀπόλυτης εὐτυχίας. Τό δεύτερο μέρος — Andante — θυμίζει πάλι Χάϋδν. Τό δεύτερο τμήμα τοῦ μέρους αὐτοῦ, ἀποτελεῖται ἀπό ἕνα παθητικό θέμα πού διακόπτει τόν εἰρηνικό χαρακτήρα τοῦ ὅλου Andante — Τό Μενουέττο εἶναι απ'τά ζωηρότερα πού έχει γράψει ὁ Μότσαρτ. τό δέ τρίο πού δέ πρωτοστατεῖ τό κλαρινέττο, απ'τά πιά ἀξιοθαύμαστα μουσικά εἰδύλλια. Τό φινάλε τόσο γιά τό πνεῦμα τοῦ συνθέτη ὅσο καί γιά τά μέσα πού χρησιμοποιοῦνται σ'αὐτό θυμίζουν Χάϋδν. Δέ λείπουν απ'αὐτό οὔτε οἱ γενικές πτώσεις, οὔτε οἱ δυναμικές ἀντιθέσεις, οὔτε οἱ ἀπροσδόκητες ἐπαναφορές τοῦ κυρίου θέματος.

RICHARD WAGNER

LOHENGRIN

ΠΡΕΛΟΥΔΙΟ ΤΗΣ 3ης ΠΡΑΞΕΩΣ

Τό πρελούδιο τῆς 3ης πράξεως τοῦ «Λόενγκριν», πού κακῶς ἐπονομάζεται καί «Γαμήλιο ἐμβατήριον», εἶναι στήν πραγματικότητα μιά αὐτοτελῆ μουσική εἰκόνα, πού σκοπόν έχει νά ζωγραφίσῃ μέ τοὺς ἤχους ἐκεῖνο πού δέ φαίνεται στή σκηνή: τή μεγαλοπρέπεια τῆς γαμηλίου τελετῆς, τή λαμπρότητα καί τό θόρυβο τῆς ἑορτῆς. Λίγα μόνο μέτρο πού ἀποτελοῦν τό τρίο τοῦ πρελούδιου, εἶναι παρμένα ἀπό τό γαμήλιο ἐμβατήριον, μέ τό ὅποιο ἀνοίξε ἡ σάλα· τό ὑπόλοιπο εἶναι μιά μοναδική σέ λάμψη καί ἡχητικότητα σελίδα, πού δέν εἶχε ὡς τότε τήν ὄμοια τῆς στή μουσική φιλολογία. Στό ὀνομαστό αὐτό πρελούδιο γίνεται χρῆσις τῶν χαλκίνων ὀργάνων καί ἰδιαίτερα τῶν τρομπονῶν κατὰ τρόπο ἀληθινά καταπληκτικό.